

El laberint de Filomena

Ricard Mirabete

La poesia neix just abans del poema. En el moment d'escriure i tot just després d'enllestir finalment el poema. Per tant, podem aventurar-nos a creure que la vida és anterior a l'escriptura i també posterior a l'acció d'escriure. La literatura pot molt bé ser aquesta mena de trànsit per dins de l'instant de la vida. Josep-Ramon Bach n'és prou conscient del valor de les experiències com a matèria literària. En *El laberint de Filomena*, que és l'obra que ens ocupa i que va guanyar el Premi Cadaqués a Rosa Leveroni del 2009, l'autor hi vessa la matèria existencial del seu viure. Sota la forma de retrat social d'un entorn quotidià i d'una època ben concreta –la postguerra– hi llegim la seva concepció de la vida i els seus records d'infantesa. Cal dir que vist des d'un prisma que transforma la realitat per mitjà dels ulls d'un infant, és a dir, de l'autor en la seva primera joventut. Cal afegir que en molts dels poemes hi despunta un cert existencialisme moral a l'hora de construir el retrat del seu entorn social. No hi falta un to sentencios propi de la maduresa; un to cru i explicat des de la claredat expositiva. Hi ha certes al·lusions al passat comú de la postguerra que va marcar la seva infantesa. Al poema *Metàfora* de la part inicial del llibre escriu: *Quan vaig néixer / l'aire encara podia / a cadàver i les paraules / sobreviuen arrapades / a la pell de la metàfora*. Més endavant, el poeta ens va mostrant els efectes del seu creixement humà i com el dolor i el desig determinen les seves vivències íntimes.

L'estructura de l'obra és un dels seus punts forts ja que divideix l'obra en un format literari que s'allunya dels estàndards dels poemaris, i s'acosta a l'estructura d'altres gèneres com ara el narratiu i el dramàtic; és a dir, es divideix en les seccions següents: Pròleg, Primera part, Mitja part, Segona part, Cloenda i Epíleg. També cal fer esment de la inclusió, al final del volum, de tres poemes en prosa que tenen un caràcter autobiogràfic. Aquests poemes permeten a l'autor revelar certes confessions sobre la seva família, o si més no, sobre familiars del jo poètic. Tot plegat és un mosaic de persones i personatges de qui l'autor en sap donar la vida al llarg de l'obra. Des del sabater a qui el jo poètic anava a veure algunes tardes al capellà amb el qual es confessava de petit, són referents indissolublement lligats a la seva infantesa. La transmissió dels sentiments de quan era infant, l'autor els sap descriure i expressar amb la innocència i pensament de la primera joventut. En el poema *Somnis* se'n explica el record del que seria el primer amor dels joves amants: *Mentre nosaltres, / a la fresca, / imaginàvem / com seria la vida / a partir del dia / que Déu / ens deixés fer l'amor*.

Josep-Ramon Bach

Josep-Ramon Bach (Sabadell, 1946) és poeta, narrador i dramaturg. Entre els seus llibres més recents, ha publicat els poemaris *Reliquiari* (Edicions de Gràfic Set, 2008) i *Versions profanes* (Pagès Editors, 2010). Cal destacar també que és autor d'obres d'altres gèneres literaris com ara *Kosambi, el narrador* (Proa, 2006), en el terreny de la narrativa, i de *La dama de cors se'n va de copes* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2009) en el de teatre. La seva trajectòria poètica començà als anys seixanta del segle passat i ha consolidat la seva obra amb el reconeixement de diversos premis literaris catalans importants.

Títol_El laberint de Filomena

Autor_Josep-Ramon Bach

Editorial_Proa

Barcelona, 2010

Preu_15,50 euros

Pàgines_130